

1-Kennismaking met archeologie

UITLEG VOOR DE LEERKRACHT

Deze opdracht is de start van de lessenserie archeologie. Met deze opdracht introduceert u bij de leerlingen het onderwerp archeologie op een leuke manier.

U kunt het onderwerp archeologie op verschillende manieren introduceren:

- Met het bekijken van de dvd 'Verslag van vroeger'. Deze dvd is te leen bij de AWN-afdelingen.
- Door met de klas een bezoek te brengen aan een opgraving in de buurt.
- Door zowel de dvd te bekijken als een opgraving te bezoeken.

Doelgroep: groep 5 t/m 8

Leerdoelen

Na deze les:

- weten de leerlingen wat archeologie is en wat een archeoloog doet
- hoe je via archeologie iets te weten kan komen over geschiedenis

Benodigdheden

- o Dvd 'Verslag van vroeger', te leen bij de AWN-afdeling
- o Archeologische vondsten voor verwerkingsopdracht bij de film. De vondsten zijn te leen bij de AWN-afdeling
- o Gekopieerde werkbladen

Stappenplan

A. De dvd 'Verslag van vroeger'

U legt de leerlingen uit dat ze een aantal lessen over archeologie krijgen.

De dvd 'Verslag van vroeger' legt op een voor kinderen leuke en begrijpelijke manier uit wat archeologie is.

De dvd introduceert u als volgt:

Tom, de razende reporter maakt een videoverslag voor de schoolkrant met als onderwerp archeologie.

Bij een archeologische opgraving vindt hij een bijzondere vondst. Deze vondst leidt hem naar speciale plekken zoals het archeologisch depot en een museum. Ook het verhaal bij de vondst wordt verteld: de vondst heeft te maken met een meisje dat leefde tijdens de Tachtigjarige Oorlog (1568-1648).

De dvd duurt 16 minuten. Nadat de dvd is bekeken, wordt klassikaal besproken of de leerlingen begrepen hebben waar het over gaat. Hebben de leerlingen zelf wel eens zoiets meegemaakt?

U deelt na afloop het werkblad met verwerkingsopdrachten uit aan de leerlingen en laat ze individueel of in groepjes deze opdrachten maken.

1-Kennismaking met archeologie

B. Op bezoek bij een opgraving in de buurt

U neemt contact op met een AWN-afdeling in de buurt en maakt een afspraak voor een excursie. Zie de docentenhandleiding voor meer informatie over de AWN.

De vrijwilligers van de AWN kunnen de klas rondleiden over de opgraving en kunnen vondsten van de opgraving laten zien.

Nabespreking

Besprek met de leerlingen hun ervaringen. Wat vonden de leerlingen van het bezoek en/of de film? Wat hebben ze geleerd en zijn ze nieuwe dingen te weten gekomen? Wat vonden ze leuk en wat vonden ze raar of vreemd? Wat hebben de leerlingen geleerd over archeologie en geschiedenis?

1-Kennismaking met archeologie

Werkblad voor de leerling

Vragen over de film

Je hebt net de film bekeken over Tom die een archeologische vondst ontdekt.

Beantwoord nu deze vragen:

1. Hoe wist de stadsarcheoloog dat het voorwerp een kookpot is?

.....

2. Schrijf kort een verhaal over de pot en munt, bijvoorbeeld zoals in een archeologisch rapport zoals de stadsarcheoloog laat zien in de film.

Schrijf in ieder geval

- Wat er is gevonden
- In welke tijd het is gemaakt
- Waarvoor het is gebruikt

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Een spannend verhaal bij een archeologische vondst (groepsopdracht)

Vorm groepjes van 5. Jullie krijgen allemaal een archeologische vondst. Bij deze vondst gaan jullie een verhaal verzinnen, zoals in de film over het meisje wordt verteld. Jullie krijgen een kwartier de tijd om dit verhaal te bedenken en af te spreken hoe jullie dit verhaal gaan vertellen.

Belangrijk om te vertellen is:

- Wie zijn jullie?
- Waar wonen jullie en in welke tijd speelt het zich af?
- Over de vondst: wat is het? Wie van jullie gebruikt het? Wie heeft het gemaakt?

Dit verhaal vertellen jullie hierna op een leuke manier aan de rest van de klas. Bijvoorbeeld als een toneelstuk of als een spannend verhaal.

1-Kennismaking met archeologie

Voor de leerkracht: antwoorden bij vragen over de film

1. De stadsarcheoloog wist dat het gevonden voorwerp een kookpot was door de zwarte aanslag van het vuur op de onderkant van de pot.

2. Onderdelen die in je antwoord moeten zitten:

- Kookpot. Uit de tachtigjarige oorlog, ongeveer 400 jaar oud.
- Muntstuk, betaalmiddel. Zilver, uit Spanje, 1634, zeldzaam.
- De kookpot en het muntstuk zijn gevonden in sporen van een waterput bij een boerderij.

1-Kennismaking met archeologie

Voor de leerkracht: op bezoek bij een opgraving in de buurt

1. Voorbereiding in de klas

Het doel van het bezoek aan een opgraving is de leerlingen kennis te laten maken met archeologie en het verleden van de eigen omgeving.

Voor het bezoek kunt u contact opnemen met de AWN-afdeling.

Het is raadzaam om het bezoek voor te bespreken in de klas, zodat uw leerlingen weten wat archeologie is en wat ze kunnen verwachten. Hiervoor kunt u de dvd 'Verslag van vroeger' bekijken en/of de onderstaande vragen bespreken in de les.

U kunt de leerlingen het beste op het bezoek aan een opgraving voorbereiden door ze alvast kennis te laten maken met het werk van een archeoloog. Dit kan door de dvd 'verslag van vroeger'. Maar ook aan de hand van onderstaande vragen. Deze vragen kunnen ook tijdens het bezoek worden gesteld.

Wat doet een archeoloog?

Een archeoloog onderzoekt sporen in de grond die mensen die vroeger leefden hebben achtergelaten.

Wat vinden archeologen in de grond?

Archeologen zijn op zoek naar alles wat mensen vroeger hebben achtergelaten. Dit kunnen scherven of stukken steen zijn, maar ook uit afgekloven botten of houtskool. Soms zijn het alleen maar verkleuringen in de grond, die bijvoorbeeld aangeven waar vroeger een paal stond of een waterput lag.

U kunt de AWN-afdeling vragen naar wat er bij de opgraving die zal worden bezocht is gevonden. In de les kunt u hier alvast over vertellen.

Hoe ziet een opgraving eruit?

Een opgraving ziet eruit als een grote put met daarin allemaal sporen en resten van mensen die daar vroeger woonden. De archeologen zijn daarin aan het werk: ze graven naar vondsten, maken foto's of meten het terrein op.

Laat leerlingen wat afbeeldingen van vondsten of opgravingen zien. De AWN-afdeling in de buurt kan u hierbij helpen.

2. Het bezoek aan de opgraving

Maak een afspraak met een vrijwilliger van de AWN-afdeling. Deze persoon kan u vooraf ook informatie geven die u kunt gebruiken in de voorbereidende les.

Vertel de volgende regels aan uw leerlingen:

- Bij elkaar blijven: niet zonder toezicht op het terrein lopen.
- Niets aanraken, tenzij daar toestemming voor gegeven is.

Zorg ervoor dat de leerlingen laarzen of oude schoenen aantrekken voor het bezoek.

1-Kennismaking met archeologie

3. Nabespreking

Bespreek het bezoek na. Was het zoals de leerlingen hebben gedacht, of heel anders? Wat was het leukst, wat was minder?

Een andere mogelijkheid is om de leerlingen een verslag over het bezoek te laten schrijven.